

רע"פ 2205/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 2205/18

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא י' נועם, השופטת ר' פרידמן-פלדמן והשופט א' אברבנאל) מיום 28.01.2018 בעפ"ג 7121-09-17

בשם המבקש: עו"ד אמיר סילש

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא י' נועם, השופטת ר' פרידמן-פלדמן והשופט א' אברבנאל) בעפ"ג 7121-09-17 מיום 28.1.2018, במסגרתו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (השופטת ג' סקפה שפירא) בת"פ 10045-09-15 מיום 18.7.2017.

2. על פי העובדות המתוארות בכתב האישום המתוקן, המבקש שימש כמנהל עבודה באתר בנייה בירושלים, ובו בור בעומק של כ-15 מטרים שהוקף בגדר, שהיתה מרוחקת כשני מטרים משפתו. ביום 25.5.2011 הורה המבקש לשניים מעובדיו, ביניהם עבד אלחמיד אל-פארה (להלן: המנוח), להעביר ערימת תבניות ברזל באמצעות עגורן צריח שהיה באתר הבנייה ולהניחן בשטח שבין הגדר עמוד 1

לבור. בעקבות כך, חצה המנוח את הגדר, עמד במרחק של כמטר משפת הבור, והנחה משם את מפעיל העגורן באמצעות מכשיר קשר ומחוות ידיים היכן להניח את התבניות.

לאחר מכן שחרר המנוח את החגורות שחיברו בין התבניות לשרשרת העגורן, וסימן למפעיל להרים את השרשרת. תוך כדי הרמת השרשרת באיטיות, נתפסה אחת החגורות מתחת לתבנית ברזל, וגרמה לנפילת שתי תבניות מ"ראש הערימה" אשר פגעו במנוח. כתוצאה מהפגיעה, נגרם למנוח נזק מקיף בראשו ובאיבריו הפנימיים והוא נפטר במקום.

המבקש הואשם בכך שלא נקט אמצעי זהירות נאותים מפני סכנה מסתברת הכרוכה בהפעלת העגורן באתר בנייה; בכך שאיפשר עבודה בקרבת הבור, שלא היה מגודר קרוב ככל האפשר לשפתו; ובכך שהורה למנוח לעבוד בשפת הבור, למרות הסיכון הטמון בכך - זאת נוכח אחריותו לביטחונו של המנוח מכוח תפקידו כמנהל העבודה באתר ומכוח הוראות הבטיחות בעבודה.

3. ביום 4.2.2016 הודה המבקש במסגרת הסדר טיעון, והורשע בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) ובעבירה של אי גידור בור בגובה העולה מעל שני מטרים לפי תקנה 115 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 בצירוף סעיף 225 סיפא לפקודת הבטיחות בעבודה, התש"ל-1970. לבקשת בא כוח המבקש ובהסכמת המשיבה, הופנה לשירות המבחן לשם קבלת תסקיר שיבחן, בין היתר, את אפשרות ביטול ההרשעה בעניינו.

4. ביום 15.6.2017 הוגש תסקיר המבחן בעניינו של המבקש (להלן: התסקיר). בתסקיר תואר המבקש כאדם נורמטיבי וערכי ללא עבר פלילי, המנהל אורח חיים תקין במישור האישי, המשפחתי והתעסוקתי. שירות המבחן התרשם כי המבקש לוקח אחריות מלאה על מעשיו, מבין את הנזק ואת משמעותו הטרגית וכי רשלנותו בהיבט זה הינה חריגה ואינה מעידה על "זלזול קבוע" מצידו בכללי הבטיחות. שירות המבחן ציין כי המבקש הדגיש את ההשפעה הדרמטית של הרשעתו בדין על סיכוייו להמשיך בעיסוקו, ומסיבה זו הומלץ על ביטול הרשעתו בדין, בכפוף להטלת צו של"צ.

5. ביום 18.7.2017 ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בגזר דינו קבע בית המשפט את מתחם הענישה בין מאסר בפועל לתקופה קצרה לבין עונש מאסר מותנה ומתן פיצוי לקרבנות העבירות, זאת תוך שימת לב לתכלית החשובה של ההגנה על שלומם, גופם וחיהם של עובדים מפני סיכונים הכרוכים בעבודתם, העומדת ביסוד העבירה בה הואשם המבקש.

6. בעומדו על השיקולים לעונש, בחן בית המשפט, בין היתר, את הצורך בהתייחסות קפדנית ל"תופעה הנפוצה" בדבר אי נקיטת אמצעי בטיחות במקום העבודה, ואת השפעת האירוע על משפחת המנוח, כמו גם את הנזקים שנגרמו לה בעקבותיו. מנגד, נשקלה עובדת היות המבקש ללא עבר פלילי, את הודייתו במיוחס לו ולקליחת האחריות על מעשיו; תסקיר שירות המבחן החיובי שהוכן בעניינו של המבקש; והעובדה כי מדובר בעבירת רשלנות אשר מטבע הדברים לא קדם לה כל תכנון.

7. בית משפט השלום דחה את המלצת שירות המבחן בקובעו:

"העבירות שבהן הורשע הנאשם [המבקש - י' א'] הן עבירות שבוצעו במסגרת עבודתו ותוך כדי מילוי תפקידו. משמעותה של ביטול ההרשעה במקרה כזה, היא מניעת מידע רלוונטי ממי שיבקש להעסיק את הנאשם [המבקש - י' א'] בעתיד, ככל שהוא רשאי לקבלו בהתאם לחוק, ותוצאה זו אינה ראויה". (פסקה 14 לגזר דינו של בית משפט השלום)

משכך, השית בית משפט השלום על המבקש עונש של 300 שעות של"צ; חודשיים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור המבקש עבירה לפי סעיף 338 לחוק; ופיצוי לאלמנת המנוח בסך 6,000 ש"ח.

8. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, ובו השיג על הרשעתו בלבד. לטענת המבקש, על בית משפט השלום היה לאמץ את מסקנת שירות המבחן, ולתת משקל רב יותר לפגיעה הצפויה באפשרות העסקתו בעתיד אם יורשע. המבקש הוסיף וטען כי שגה בית משפט השלום בכך שקישר בין תוצאת האירוע הטרגית, היא מותו של המנוח, לבין ביצוע העבירות בהן הורשע המבקש, קישור אשר נמחק מכתב האישום המתוקן. כן טען המבקש כי יש לתת ביטוי בגזר הדין לפרק הזמן הרב שחלף בין התרחשות האירוע ועד להגשת כתב האישום.

בית משפט קמא דחה את הבקשה לבטל את הרשעתו של המבקש, תוך שציין את החומרה הרבה שיש לייחס לעבירות בטיחות בעבודה. עם זאת, הדגיש בית משפט קמא:

"הרשעתו של המבקש אינה מלמדת על קשר סיבתי בין התנהגותו האמורה לבין התוצאה הקטלנית, ומכאן שאין להטיל עליו את האחריות הפלילית למותו של המנוח [...] ראוי שנתון זה יובא לפני מעסיקים פוטנציאליים של המערער ככל שהדבר יהיה רלוונטי בעתיד". (פסקה 10 לפסק דינו של בית משפט קמא)

9. בבקשתו, חוזר המבקש על עיקרי טיעוניו שהוצגו בפני בית המשפט קמא, בכלל זה השפעת גזר הדין על סיכויי העסקתו בעתיד ונסיבותיו האישיות הייחודיות, והפנה בטיעוניו לפסיקה קודמת של בית משפט זה התומכת, לטענתו, בהתחשבות בשיקולים אלה על מנת להצדיק מתן רשות ערעור בעניינו, כמו גם את ביטול הרשעתו.

10. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, אני סבור כי דין הבקשה להידחות.

11. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שני" תינתן במקרים נדירים בלבד, המעוררים סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינו של המבקש, או כאשר נגרם למבקש עיוות דין מהותי או אי צדק. יתירה מזאת, בקשת רשות ערעור הנסבה על גזר הדין בלבד תתקבל רק בנסיבות חריגות אשר בהן סטה בית המשפט באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת.

עניינו של המבקש אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים. העונש שהושת על המבקש מצוי במתחם הענישה המקובל לעבירות מסוג העבירות שביצע, ולא נגרם לו כל עיוות דין בניהול ההליך או בתוצאתו. די בנימוק זה כדי לדחות את הבקשה.

12. גם לגופו של עניין, וחרף טיעוני המבקש, לא מצאתי כי יש מקום להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא. אין ספק כי במסגרת גזר הדין יש ליתן משקל לשיקומו של המבקש, כמו גם לנסיבותיו האישיות, אך אלו אינם השיקולים היחידים העומדים בפניה של הערכאה הדיונית, ודאי שלא המכריעים שבהם.

בית משפט קמא בחן את מכלול טענותיו של המבקש בדבר נסיבותיו האישיות, אך ציין:

"עבירות מסוג זה נפוצות ואכיפתן קשה [...] אי הקפדה של מנהל עבודה על כללי הבטיחות בנסיבות המתוארות בכתב האישום המתוקן, עולה כדי עבירה חמורה, שאינה עומדת בתנאי הלכת כתב, ומשכך אין לקבוע כי ניתן להימנע מהרשעה בגינה" (פסקה 10 לפסק דינו של בית משפט קמא)

13. לא ניתן להפריז בחשיבותם של כללי הבטיחות בעבודה, שנועדו לשמירה על גופם וחייהם של העובדים במקום, ויש לעמוד בחומרה על כל הפרה של כללים אלה. המבקש טוען כי נסיבות ביצוע העבירה והתנאים הסביבתיים שהובילו לביצועה (בכלל זה, מצבו הבטיחותי הירוד של האתר, כפי שהתקבל מחברת בנייה אחרת) מובילים למסקנה כי אין מדובר בעבירה חמורה, אך דין טענה זו להידחות.

אדרבה, על מנהל עבודה להקפיד הקפדה יתרה על כללי הבטיחות על מנת לשמור על שלומם וביטחונם של עובדיו, נוכח פוטנציאל הסכנה בשל אופי ומהות העבודה בה הם עוסקים, ובייחוד מקום בו הסיכון לפגיעה גדול יותר, מסיבות כאלה ואחרות.

14. איני מקל ראש בדבר השלכותיה הקשות של הרשעת המבקש על סיכויי העסקתו בעתיד, אולם דומה כי ביטול הרשעתו עלולה לחתור תחת התכליות העומדות ביסוד האחריות הפלילית המוטלת בעבירות בטיחות בעבודה, בין היתר בשל הצורך למנוע עבירות דומות בעתיד. במקרים כגון אלו, נדרשים שיקולים כבדי משקל אף יותר מגדר הרגיל כדי לסטות מן הכלל לפיו "משנקבעה אחריותו של אדם בפלילים, יש להרשיעו" (רע"פ 4399/09 זילברשטיין נ' מדינת ישראל (6.9.2009), בעניין דומה).

נוכח האמור, אין מקום לשקול את ביטול ההרשעה בעבירה חמורה זו.

15. מן הראוי לציין כי הרשעת המבקש עוסקת בענייני בטיחות בעבודה בלבד, ללא אזכור או קישור לתוצאותיו הטרגיות של האירוע המתואר בכתב האישום המתוקן. בית משפט קמא אף הגדיל והבהיר את ההבחנה בין תוצאות האירוע לבין אחריותו של המבקש, ובכך דאג לתחום את הפגיעה הצפויה במבקש אך ורק לגדר הנדרש נוכח תכלית החוק האמורה לעיל. אני רואה לנכון להדגיש שוב עובדה זו, אולם לא מצאתי כי די בכך כדי להיעתר לבקשה.

16. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ב בניסן התשע"ח (28.3.2018).

ש ו פ ט
